

STORTINGET

Dokument 17

(2022–2023)

Rapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2022

Rapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd 2022

Til Stortinget

1. Innledning

I Nordisk råd inngår parlamentene i Danmark, Finland, Island, Sverige, Norge og de selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland. Siden etableringen i 1952 har målet vært å enes om felles løsninger som har positiv effekt for innbyggerne i Norden. Dette regionale samarbeidet er omfattende og dekker en rekke ulike samfunnsområder, blant annet miljø, klima, energi, utdanning, innovasjon, likestilling og kultur. Nordisk ministerråd er de nordiske regjeringenes samarbeidsorgan, som ble etablert i 1971. Det nordiske samarbeidet har som visjon at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

Denne årsrapporten beskriver arbeidet i Nordisk råd i 2022. Året ble sterkt preget av Russlands invasjon av Ukraina og konsekvensene for Norden og Europa.

Finland ledet rådets arbeid i 2022. Det finske presidentskapet hadde i sitt program særlig fokus på den nordiske velferdsmodellen, Nordisk råds 70-årsjubileum, Ålands selvstyre 100 år og Nordens fremtidige rolle i verden. I lys av erfaringene under pandemien var også styrket nordisk forsyningssikkerhet og kriseberedskap et prioritert område. I motsetning til de to foregående årene, som var preget av koronapandemien og digital møtevirksomhet, hadde Nordisk råd tilnærmet normal fysisk møteaktivitet i 2022.

Med Russlands ulovlige og brutale angrep på Ukraina 24. februar 2022 gikk Norden inn i en ny geopolitisk virkelighet. Nordisk råd har gjentatte ganger fordømt Russlands invasjon av Ukraina og har avsluttet alt samarbeid med Russland. Et overordnet spørsmål i Nordisk råds arbeid i 2022 har vært hvordan de nordiske landene kan samarbeide og bidra i en situasjon hvor grunnleggende verdier som demokrati, folkerett og en regelbasert verdensorden er utfordret. Krigens betydning for Nordens sikkerhet og har endret den nordiske sikkerhetspolitiske arkitekturen ved svensk og finsk søknad om NATO-medlemskap. Nordisk forsvars- og sikkerhetspolitikk har derfor vært et sentralt tema i Nordisk råd i 2022.

Oslo, den 13. mars 2023

Jorodd Asphjell

delegasjonsleder

2. Rådets organisasjon

Nordisk råd har 87 valgte medlemmer fra landenes respektive parlamenter. Danmark, Finland, Norge og Sverige har 20 representanter hver. Danmarks representanter innbefatter to fra Færøyene og to fra Grønland, mens Finland har to representanter fra Åland. Island har syv representanter. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer og rådets arbeidsordning.

Nordisk råds arbeid ledes av et presidium bestående av 15 av rådets medlemmer. Det politiske samarbeidet om konkrete saker skjer først og fremst i de nordiske partigruppene og i Nordisk råds fagutvalg: utvalget for velferd, utvalget for et holdbart Norden, utvalget for vekst og utvikling samt utvalget for kunnskap og kultur. Det øverste organet er plenarforsamlingen, som på de to årlige sesjonene vedtar en rekke rekommandasjoner til de nordiske regjeringene. En komplett oversikt over alle rekommandasjoner fra Nordisk råd i 2022 følger som vedlegg til årsrapporten.

Nordisk ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Ministerrådet følger opp anbefalinger vedtatt av Nordisk råd, og fremmer forslag til beslutninger for Nordisk råd. Hvert år fremlegger ministerrådet et budsjettforslag for det kommende året for Nordisk råd. Budsjettet er på ca. 1,5 milliarder norske kroner, der hvert land bidrar ut fra en fordelingsnøkkel tilsvarende landets andel av samlet nordisk BNP.

Statsministrene har det overordnede ansvaret for det nordiske samarbeidet og avholder årlige møter. Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske saker i sine regjeringer og er ansvarlige for behandlingen av budsjettet for nordisk samarbeid. I 2022 hadde Norge formannskapet i Nordisk ministerråd, og nordisk samarbeidsminister Anne Beathe Tvinnereim (Sp) ledet samarbeidsministrenes arbeid i Nordisk ministerråd. Stortingets delegasjon har hatt jevnlig kontakt med samarbeidsministeren.

3. Stortingets delegasjon til Nordisk råd

Delegasjonen besto i 2022 av følgende medlemmer:

1. Jorodd Asphjell (A), leder
2. Helge Orten (H), nestleder
3. Tove Elise Madland (A)
4. May Britt Lagesen (A)
5. Stein Erik Lauvås (A)
6. Karianne B. Bråthen (A)
7. Truls Vasvik (A)
8. Tone Wilhelmsen Trøen (H)
9. Lene Westgaard-Halle (H)
10. Liv Kari Eskeland (H)

11. Heidi Greni (Sp)
12. Kathrine Kleveland (Sp)
13. Per Olav Tyldum (Sp) inntil oktober 2022, deretter Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)
14. Himanshu Gulati (FrP)
15. Helge André Njåstad (FrP)
16. Tor André Johnsen (FrP)
17. Kathy Lie (SV)
18. Freddy André Øvstegård (SV)
19. Ola Elvestuen (V)
20. Tobias Drevland Lund (R)

I 2022 markerte delegasjonen Nordisk råds 70-årsjubileum på Nordens dag 23. mars med et arrangement i vandrehallen på Stortinget. Delegasjonen var på studiebesøk til Nordens hus i København, der sekretariatene for Nordisk råd, Nordisk ministerråd og Nordisk kulturfond holder til. På programmet sto også et møte med den danske delegasjonen til Nordisk råd samt ulike orienteringer fra den norske ambassaden og fra fagpersoner på grønn omstilling. I 2022 arbeidet delegasjonen med å forberede det norske presidentskapet for Nordisk råd i 2023 og utarbeidet et presidentskapsprogram med tre hovedprioriteringer: et trygt, grønt og ungt Norden. Presidentskapsprogrammet ble presentert under Nordisk råds sesjon i Helsingfors 3. november. Da ble også Jorodd Asphjell og Helge Orten valgt til president og visepresident for Nordisk råd i 2023. Stortingets delegasjon til Nordisk råd var vertskap for et møte om nordisk forsvarssamarbeid som fant sted 15. november, i tilknytning til det norske formannskapet i det nordiske forsvarssamarbeidet NORDEFECO i 2022. Den sikkerhetspolitiske situasjonen, svensk og finsk NATO-søknad og mulighetene for forsterket nordisk forsvarssamarbeid var hovedtemaer. Presidiet i Nordisk råd, nordiske forsvarskomiteledere, forsvarsminister Bjørn Arild Gram, forsvarssjef Eirik Kristoffersen, leder for forsvarskommisjonen Knut Storberget og en rekke fagpersoner deltok i møtet.

4. Hovedsaker i 2022

4.1 Russlands invasjon av Ukraina

Russlands angrepskrig i Ukraina preget møtene i Nordisk råd etter 24. februar 2022. Nordisk råds temasesjon i Malmø i mars var sterkt preget av den nylige invasjonen, og Ukrainas ambassadør til Danmark deltok på møtet. I september holdt Nordisk råd et toppmøte med baltiske kolleger hvor også ukrainske parlamentarikere og representanter for den russiske og belarussiske opposisjonen var invitert. På Nordisk råds hovedsesjon 1.–3. november i Helsingfors var fokus sikkerhet, krigen i Ukraina og Nordens fremtidige rolle i verden. Det ble lagt opp til en overordnet fremtidsdiskusjon med fokus på hvordan de nordiske landene kan samarbeide i en

uroelig verden og slå ring om felles verdier som demokrati, folkerett og en regelbasert verdensorden. Fremtidsdiskusjonen var førende for toppmøtet med de nordiske statsministrene, plenumsdebatten om utenrikspolitikk som fant sted med de nordiske utenriksministrene, og de nordiske utenriksministrenes møte med Nordisk råds presidium.

Under sesjonen var den finske presidenten Sauli Niinistö gjestetaler. Han understreket at det nordiske samarbeidet var viktigere enn noen gang, og at den krevende sikkerhetssituasjonen og de historisk raske prosessene knyttet til NATO-søknadene i Sverige og Finland hadde styrket samarbeidet. Den årlige forsvarspolitiske redegjørelsen ble holdt av forsvarsminister Bjørn Arild Gram, som i 2022 ledet det nordiske forsvarssamarbeidet NORDEFECO. Den sikkerhetspolitiske situasjonen har gjort at samarbeidet både politisk og operativt har blitt enda tettere. Innen NORDEFECO-samarbeidet drøftes en ny visjon i lys av svensk og finsk NATO-søknad, og det ses på muligheter for et tettere sivilt-militært samarbeid for å styrke beredskapen.

4.2 Energi- og klimaspørsmål

Krigen i Ukraina og energikrisen i Europa har også preget det nordiske samarbeidet på klima- og energifeltet. De nordiske landene har som ambisjon å styrke forsynings sikkerheten i Norden i tråd med visjonen om Norden som verdens mest integrerte og bærekraftige region. Et overordnet spørsmål er hvordan Norden kan få til det grønne skiftet som vi i dagens situasjon har «dobbel hastverk» med å gjennomføre – både for å nå klimamålene og for å sikre en stabil energiforsyning. Nordisk samarbeid om grønn omstilling er en sentral del av visjonen om Norden som verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

4.3 Krisesamarbeid og grensehinder-spørsmål

Arbeidet i Nordisk råd i 2022 har også vært preget av oppfølging av initiativer på krise- og beredskapsområdet som kom i kjølvannet av pandemien. På Nordisk råds sesjon i Helsingfors la de nordiske samarbeidsministrene frem en rapport om status for arbeidet med å styrke det nordiske samarbeidet om kriseberedskap med utgangspunkt i anbefalingene i den såkalte Ene-stam-rapporten om nordisk krisesamarbeid. Flere forslag om styrket nordisk kriseberedskap ble også behandlet under sesjonen. Arbeidet med å redusere grensehinder mellom de nordiske land pågår kontinuerlig. Blant sakene som har vært i fokus i 2022, er digitale betalingsløsninger, skatteordninger for grensependlere og godkjenning av yrkesutdanninger mellom nordiske land.

5. Arbeidet i presidiet og de fire fagutvalgene

5.1 Presidiet

Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. Presidiet er rådets høyeste besluttede organ mellom sesjonene og kan treffe beslutninger på rådets vegne. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, det nordiske samarbeidsbudsjettet og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet vedtar Nordisk råds budsjett. De norske medlemmene i presidiet var Jorodd Asphjell, Helge Orten og Heidi Greni.

En viktig oppgave for presidiet er forhandlingene med Nordisk ministerråd om ministerrådets budsjett. Presidiet fremmer Nordisk råds prioriteringer for budsjettet etter innspill fra utvalg og partigrupper. Som de foregående årene var det krevende budsjettforhandlinger med Nordisk ministerråd også i 2022. Det ble inngått et kompromiss våren 2022 der mange av Nordisk råds prioriteringer var hensyntatt og 22,5 mill. danske kroner ble omdisponert. En hovedsak for Nordisk råd har vært å begrense kutt i budsjettet for kultur- og utdanningssektoren. Kuttene er en følge av Visjon 2030 vedtatt i 2019 og Nordisk ministerråds fireårige budsjettplan som skal understøtte visjonen. I budsjettplanen økes bevilgningene til klima- og miljøtiltak, mens det kuttes tilsvarende i andre deler av budsjettet, hovedsakelig i rammene for kultur og utdanning. Som en del av budsjettkompromisset for 2023 ble det også nedfelt en forventning om at Nordisk ministerråd følger opp Nordisk råds enstemmige vedtak om å gjenopprette et forpliktende samarbeid om transport/infrastruktur.

Presidiet har ansvaret for Nordisk råds internasjonale samarbeid og utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål. Arbeidet fulgte prioriteringene i Nordisk råds internasjonale strategi 2018–2022, som slår fast at Nordisk råd vil spille en aktiv rolle i å fremme nordiske verdier som demokrati, rettsstat, menneskerettigheter og likestilling.

Nordisk råd har i en årrekke hatt kontakt med russiske parlamentarikere. På fast basis har russiske parlamentarikere blitt invitert som gjester til Nordisk råds hovedsesjon. Det har også vært organisert et årlig studieprogram for russiske parlamentarikere. I pandemiårene ble programmet ikke gjennomført, men det var planlagt gjenopptatt i 2022. Etter Russlands invasjon av Ukraina ble imidlertid alt samarbeid med Russland avsluttet.

Baltisk forsamling er en viktig partner for Nordisk råd. Det ble avholdt to møter mellom presidiene i Baltisk forsamling og Nordisk råd. I tillegg deltok nordiske og baltiske parlamentarikere på hverandres hovedse-

sjoner. Russlands krig i Ukraina og konsekvensene for nærområdene dominerte dagsordenen. Presidiet deltok aktivt i Det parlamentariske østersjøsamrådet, der de særlig la vekt på demokrati, rettsstat og menneskerettigheter samt spørsmål knyttet til renere hav og bedre miljø.

Arktis er et prioritert område for Nordisk råd, og presidiet deltar som observatør i det arktiske parlamentarikersamarbeidet. Presidiet ivaretar også kontakten med Vestnordisk råd, og representanter for begge råd deltar på hverandres hovedmøter. I 2020 ble det etablert formelle interparlamentariske relasjoner mellom Nordisk råd og Europaparlamentet, slik Stortinget har hatt i en årrekke. Første møte i dette formatet fant sted i februar 2022 i Helsingfors.

Presidiet behandlet medlemsforslag om ulike temaer, blant annet sivil kriseberedskap, fellesnordisk innsats for gjenoppbygging av Ukraina og nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet. Presidiet drøftet også hvorvidt det er behov for endringer i Helsingforsavtalen som regulerer det nordiske samarbeidet, ettersom blant annet nordisk samarbeid om utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikken ikke inngår i avtalen. Spørsmål om Nordisk råds interne organisering når det gjelder ansvar for disse politikkområdene, ble også løftet. Det arbeides videre med å vurdere behovet for en revidering av Helsingforsavtalen i 2023.

5.2 Utvalget for et holdbart Norden

Utvalget for et holdbart Norden arbeider med saker som omhandler klima, natur og miljø, og FNs bærekraftsmål står sentralt. Utvalget har blant annet arbeidet for å fremme de unges innflytelse på utviklingen av en global FN-avtale for natur og mennesker (biodiversitet).

Utvalget ble frem til september 2022 ledet av riksdagsmedlem Magnus Ek fra Sverige, med stortingsrepresentant Ola Elvestuen som nestleder. Elvestuen overtok som leder av utvalget ved Nordisk råds sesjon i Helsingfors i 2022, og Staffan Eklöf fra Sverige overtok som nestleder. Øvrige norske medlemmer i utvalget har vært Tove Elise Madland og Lene Westgaard-Halle. Himanshu Gulati kom inn i utvalget i mars 2022 etter å ha vært medlem i Nordisk råds utvalg for kunnskap og kultur.

I 2022 hadde utvalget særlig fokus på sirkulærøkonomi blant annet knyttet til matsvinn, gjenbruk av materialer, klimasmart bygging, svanemerking av emballasje og gjenbruk av vindmøller. Utvalget har også hatt fokus på naturbaserte løsninger for opptak og lagring av CO₂ og har arbeidet for å fremme grønne partnerskap og grønne og klimavennlige investeringer. Utvalget har vært opptatt av å gi ungdom mulighet til å bidra til den grønne omstillingen ved blant annet å etablere et nord-

isk ungdomsfond for klima og biodiversitet. Medlemmer fra utvalget har deltatt på flere internasjonale konferanser, blant annet FNs klimatoppmøte i Sharm el-Sheikh (COP27), hvor Himanshu Gulati deltok i november 2022, og FNs konferanse om biologisk mangfold (COP15) i desember 2022, hvor Lene Westgaard-Halle deltok.

Utvalget har behandlet nye medlemsforslag, blant annet knyttet til å gjøre Norden ledende i Europa for fangst, transport og lagring av CO₂, nordisk samarbeid for å bekjempe invaderende arter, felles nordiske tiltak for utfasing av fossilt brensel og opprettelse av et klimaråd for unge.

Utvalget har arrangert webinarer i sammenheng med behandlingen av ulike medlemsforslag, bl.a. om kriminalisering av miljøforbrytelser og om næringslivsansvar, menneskerettigheter og eiendomsrett til naturressurser.

5.3 Utvalget for velferd i Norden

Utvalget for velferd i Norden har fokus på den nordiske velferdsmodellen og arbeider med saker som omfatter omsorg for barn, ungdom og eldre, personer med funksjonsnedsettelse og alkohol-, narkotika- og misbruksspørsmål. I tillegg er likestilling, demokrati, menneskerettigheter og bekjempelse av kriminalitet på agendaen. Integrering, migrasjon og flyktninger hører også under dette utvalget, sammen med boligpolitikk og urbefolkningens vilkår i Norden.

Utvalget ledes av riksdagsmedlem Eva Lindh fra Sverige og nestleder Tone Wilhelmsen Trøen. Øvrige norske medlemmer i 2022 var Tobias Drevland Lund, Kathy Lie, Tor André Johnsen og Per Olav Tyldum. Per Olav Tyldum ble erstattet av Kjerstin Wøyen Funderud i september 2022. Tor André Johnsen gikk over til utvalget for vekst og utvikling oktober 2022.

Utvalget behandlet i 2022 medlemsforslag knyttet til digitale krenkelser og trusler, forslag om menneskerettighetsbasert narkotikapolitikk, forslag knyttet til estetiske injeksjoner og kirurgiske skjønnhetsinngrep, tiltak mot barnefattigdom, nordisk samarbeid knyttet til long-covid, og medlemsforslag relatert til forebygging og bekjemping av partnerdrap. Utvalget behandlet også ministerrådsforslag om justissektorens samarbeidsprogram for 2021–2024, ministerrådets forslag til program om funksjonshinderspørsmål 2023–2027 og Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for helse- og sosialpolitikk 2022–2024.

Utvalget oppfordret i 2021 de nordiske parlamentene til å sette antibiotikaresistens på dagsordenen gjennom egne debatter. I Stortinget tok Tone Wilhelmsen Trøen initiativ til en interpellasjonsdebatt som ble holdt 10. mars 2022.

5.4 Utvalget for kunnskap og kultur i Norden

Utvalget for kunnskap og kultur i Norden har ansvar for saker som omhandler kultur, utdanning og forskning. Videre behandler utvalget spørsmål innenfor sivilsamfunn, idrett, friluftsliv, språk og medier.

Utvalget for kunnskap og kultur i Norden hadde i 2022 fem norske medlemmer: Kathrine Kleveland, May Britt Lagesen, Helge André Njåstad, Helge Orten og Himanshu Gulati. Orten og Gulati byttet til andre utvalg underveis i året.

Utvalget formulerte sju rekommandasjoner til ministerrådet. Disse handlet bl.a. om å styrke det nordiske i lærerutdanningene og etablere bedre rammer for vennskapsskoler og vennskap mellom utdanningsinstitusjoner i Norden.

En annen rekommandasjon handlet om å gjøre Sveriges nasjonale senter for musikk talenter i Vänersborg om til et nordisk senter. Målet er å styrke rekrutteringen til å omfatte talentfulle barn og unge i hele Norden. Utvalget utarbeidet også en rekommandasjon som anbefalte ministerrådet å starte et program for erfaringsutveksling mellom bibliotekene om utlån av andre gjenstander enn bøker, da med referanse til fremtidens sirkulære økonomi. I tillegg anbefalte utvalget ministerrådet å legge frem en forskningspolitisk redegjørelse.

Utvalget hadde tre medlemsforslag til behandling. Disse handlet om å styrke samarbeidet mellom folkehøgskolene i Norden, å utarbeide en fellesnordisk pilegrimssatsing og at studentrabatter skal kunne godkjennes i hele Norden.

Utvalget har stilt seg kritisk til Nordisk ministerråds nedskjæringer på kultur- og utdanningsområdet, noe som har preget utvalgets arbeid og diskusjoner gjennom året. Dette var også hovedtema for et samrådsmøte med de nordiske kulturministrene under hovedsesjonen.

5.5 Utvalget for vekst og utvikling i Norden

Utvalget for vekst og utvikling har ansvar for saker som angår arbeidsmarked og arbeidsmiljø, næring, handel og industri, energi, bekjempelse av grensehindre, transport og transportsikkerhet. Videre behandler utvalget spørsmål innenfor finans og økonomisk politikk, herunder rammevilkårene for forskning, produksjon og handel, og fri bevegelse mellom arbeidsmarkedene i Norden. Regional- og strukturpolitikk, kommunikasjon og IT hører også under utvalgets arbeidsområder.

Utvalget for vekst og utvikling i Norden har i 2022 hatt seks norske medlemmer: Stein Erik Lauvås, Karianne B. Bråthen, Liv Kari Eskeland, Per Olav Tyldum, Tor André Johnsen og Freddy André Øvstegård. Lauvås er utvalgets

nestleder. Per Olav Tyldum og Freddy André Øvstegård har gått over i andre utvalg. Karianne B. Bråthen er utvalgets medlem i grensehindergruppen.

Prioriterte temaer i 2022 har vært transport, arbeidsmarked og digitalisering. Etter fire år fikk utvalget gjennomført en politisk dialog (et møte for å avslutte en sak der det ikke er enighet mellom Nordisk råd og Nordisk ministerråd) om sitt forslag om å gjenopprette et ministerråd for transport. Dialogen fant sted med den norske samferdselsministeren Jon-Ivar Nygård under sesjonen i Helsingfors. Den norske regjeringen er positiv til forslaget, men Sverige og Finland er fortsatt imot. Spørsmålet ble også løftet i plenum under spørretimen med samarbeidsministrene på sesjonen. I svarene fra samarbeidsministrene ble det vist til at ulikt syn på etablering av et slikt ministerråd gjør at Nordisk råds enstemmige anbefaling om å opprette dette foreløpig ikke er fulgt opp.

Utvalget har gjennom året deltatt i arbeidet med en rapport om gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Digitalisering og behovet for å kunne benytte elektronisk ID på tvers i Norden har også vært et viktig tema for utvalget. Mange grensehinder vil kunne løses med dette.

Utvalget har videre behandlet saker om tollsamarbeid, ungdomsarbeidsledighet, strategi for hydrogen, bærekraftig turisme, arktisk turistklynge, digitalt utenforskap og energipolitikk.

5.6 Nordisk råds grensehindergruppe

Nordisk råd har en grensehindergruppe som består av parlamentarikere fra alle land, partigrupper og utvalg i Nordisk råd. Fra den norske delegasjonen til Nordisk råd var Helge Orten, Karianne B. Bråthen og Himanshu Gulati medlemmer i grensehindergruppen i 2022. Grensehindergruppen samarbeider tett med Nordisk ministerråds grensehinderråd.

I 2022 har grensehinderarbeidet prioritert gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, digitalisering og skatterelaterte grensehinder. Dette er hinder som har oppstått under pandemien med utstrakt bruk av hjemmekontor over grensene.

Gruppen har også initiert et samarbeid med grensehinderrådet for å kunne samarbeide om felles saker nasjonalt som vil bli videre fulgt opp i 2023.

5.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen med den virksomheten som finansieres over Nordisk ministerråds budsjett, utføre særskilte kontrolloppgaver samt kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger. Liv Kari Eskeland ble i november valgt til leder av kontrollkomiteen.

teen. I tillegg har Tobias Drevland Lund vært norsk medlem av komiteen siden 2021.

Vanligvis gjennomfører komiteen hvert år en rekke besøk til nordiske institusjoner som mottar finansiering over Nordisk ministerråds budsjett. På grunn av pandemien ble det i 2022 ikke mulig å gjennomføre disse. Det er derfor planlagt en rekke institusjonsbesøk i 2023.

Kontrollkomiteen har i 2022 utført én granskning som omhandlet prosessen rundt kåringen av Nordisk råds prisvinnere. Tre andre granskninger ble besluttet i 2022, og disse vil gjennomføres i 2023. En av de besluttede granskningene handler om resultatene av Nordisk ministerråds prosjekter og hvorvidt de oppnår sine mål.

Den danske riksrevisjonen utarbeider beretninger om regnskapene til Nordisk råd, Nordisk ministerråd og Nordisk kulturfond. En viktig oppgave for kontrollkomiteen er å behandle disse beretningene. Den danske riksrevisjonen har de seneste årene påpekt store svakheter i økonomiadministrasjonen og prosjektforvaltningen i Nordisk ministerråd. Kontrollkomiteen ser med stort alvor på at riksrevisjonen fortsatt har forbehold overfor ministerrådet når det gjelder interne kontroller, tildeling av tilskudd og styring av offentlige tilskuddsordninger. Kontrollkomiteen har merket seg at Nordisk ministerråd arbeider for å rette opp svakhetene og styrke økonomiforvaltningens styring og kontroll. Samtidig ba kontrollkomiteen om at Nordisk ministerråd gir løpende orienteringer om hvordan riksrevisjonens anbefalinger følges opp.

Nordisk ministerråds bevilgningsbrev til de nordiske institusjonene er et viktig styringsverktøy. Kontrollkomiteen påpekte, i likhet med tidligere år, at det er forbedringspunkter når det gjelder målformuleringene i bevilgningsbrevene, og ba ministerrådet følge opp dette.

6. Nordisk råds priser

Hvert år deler Nordisk råd ut fem priser for å rette oppmerksomhet mot de nordiske landenes litteratur, språk, musikk og film samt nytenkende innsats på miljøområdet. Hver av prisene er på 300 000 danske kroner og deles ut i forbindelse med Nordisk råds årlige sesjon. Den finske delegasjonen til Nordisk råd var vertskap for prisutdelingen, som fant sted i Musikhuset i Helsingfors og ble kringkastet i nesten alle de nordiske land.

Den danske forfatteren Solvej Balle ble tildelt Nordisk råds litteraturpris 2022 for romanen «Om udregning af rumfang I, II og III». Fra Norge var Linn Ullmann nominert med romanen «Jente 1983» og Inghill Johansen med romanen «Dette er G».

Nordisk råds barne- og ungdomslitteraturpris ble tildelt norske Nora Dåsnes for den grafiske romanen

«Ubesvart anrop» om hvordan terrorangrepet 22. juli 2011 rammet det norske samfunnet. I tillegg var norske Ragnar Aalbu nominert med billedboken «Georg er borte».

Nordisk råds filmpris gikk til den islandske filmen «Dýrið» av regissøren og manusforfatteren Valdimar Jóhannsson, manusforfatteren Sjón og produsentene Hrönn Kristinsdóttir og Sara Nassim. Nominert fra Norge var filmen «Verdens verste menneske» av regissør og manusforfatter Joachim Trier og manusforfatter Eskil Vogt.

Nordisk råds musikkpris gikk til Karin Rehnqvist fra Sverige for verket «Silent Earth». Nominerte fra Norge var «The Exotica Album» av komponisten Øyvind Torvund og «Hybrid Spetakkel» av komponisten Knut Vaa-ge.

Nordisk råds miljøpris gikk til Mariehamns stad på Åland for gode løsninger for å rense vannmiljøet. Det var ingen nominerte fra Norge.

7. Vestnordisk råd

Island, Færøyene og Grønland innledet i 1985 et parlamentarisk samarbeid som siden 1997 har hatt navnet Vestnordisk råd. Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et samarbeid med Vestnordisk råd. Sttingsrepresentanter har siden deltatt på temakonferanser og årsmøter i regi av Vestnordisk råd. Ved årsmøtene har et medlem av presidentskapet deltatt, og ved temakonferansene har som regel en representant fra relevant fagkomité deltatt. Ragnhild Male Hartviksen fra familie- og kulturkomiteen deltok på temakonferansen om unges fremtidsutsikter i Vestnorden, som foregikk i Qaqortoq på Grønland i juni 2022. På årsmøtet i Nuuk på Grønland deltok Ingrid Fiskaa fra Stortingets presidentskap.

8. Det parlamentariske østersjø-samarbeidet

Formålet med Det parlamentariske østersjø-samarbeidet (Baltic Sea Parliamentary Conference – BSPC) er å fremme den parlamentariske dialogen i østersjøregionen og påvirke regjeringene i utviklingen av østersjø-samarbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til den årlige konferansen inviteres elleve nasjonale parlament, elleve regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner samt en rekke sivilsamfunnsorganisasjoner. Himanshu Gulati er Stortingets representant i BSPCs stående komité. Lene Westgaard-Halle er norsk medlem i BSPCs arbeidsgruppe om klimaendringer og biodiversitet.

Aktiviteten i BSPC i 2022 ble preget av Russlands angrep på Ukraina. Den stående komiteen møttes i Warszawa i april uten russiske deltakere, da de var suspendert. På møtet ble det besluttet å fortsette samarbeidet uten Russland og tilbakebetale Russlands innbetalte kontingent. Det ble også lagt opp til en endring av BSPCs forretningsorden som ville stille krav om overholdelse av internasjonal lov og menneskerettigheter for medlemskap. Denne endringen ble vedtatt under den 31. BSPC-sesjonen i Stockholm i juni.

Under sesjonen i Stockholm besto Stortingets delegasjon av Himanshu Gulati, Lene Westgaard-Halle, Truls Vasvik, Kathy Lie og Ola Elvestuen. I tillegg representerte Jorodd Asphjell Nordisk råd. Russlands angrepskrig dominerte debatten under sesjonen, og det ble uttrykt unison støtte til Ukraina. Samtidig ble det trukket frem at uten Russland i BSPC var det nå åpent for også å kunne diskutere sikkerhetspolitikk på møtene. Tyskland overtok formannskapet, og den 32. BSPC-sesjonen vil bli arrangert i Berlin i august 2023.

Vedlegg

Rekommandasjoner vedtatt av Nordisk råd i 2022

Rek. 1/2022	Nordisk civilt krisebreds-kab
Rek. 2/2022	Digitale krænkelser og trusler
Rek. 3/2022	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram om integration
Rek. 4/2022	Erkænna digitala körkort inom Norden
Rek. 5/2022	Hållbar godstransport
Rek. 6/2022	Nordiska åtgärder emot hundsmuggling
Rek. 7/2022	Hästnäringen i Norden
Rek. 8/2022	Nordisk Ministerråds samarbejdsprogram for social- og helsepolitikk 2022-2024
Rek. 9/2022	En nordisk, digital plattform för betalningar inom och mellan länderna
Rek. 10/2022	Fokusera på forskning och utnyttjande av alla hållbara energikällor i Norden
Rek. 11/2022	För ett studentutbytesprogram för vitryska studenter
Rek. 12/2022	Nordisk Ministerråds budget 2023
Rek. 13/2022	Forskningspolitisk redogörelse
Rek. 14/2022	Venskabskoler og venskaber mellem uddannelsesinstitutioner
Rek. 15/2022	Nordplus - Nytt programdokument 2023-2027
Rek. 16/2022	Skabe nordisk center for musiktalenter
Rek. 17/2022	Styrke det nordiske i læreruddannelsen
Rek. 18/2022	Framtidens cirkulära bibliotek

Rek. 19/2022	Antirasistiska läroplaner
Rek. 20/2022	Estetiska injeksjoner og andre kirurgiska skönhetsingrepp
Rek. 21/2022	Redusere antall barn og unge som vokser opp i vedvarende lavinntekt
Rek. 22/2022	Nordiskt samarbeite om postvirala sjukdomen long-covid
Rek. 23/2022	Certificeringsordning for bæredygtig turisme
Rek. 24/2022	Certificeringsordning for bæredygtig turisme
Rek. 25/2022	Elektrifisering av sjöfart och terminaler
Rek. 26/2022	Nordiskt samarbeite för bekämpning av invasiva arter
Rek. 27/2022	Nordiskt samarbeite för bekämpning av invasiva arter
Rek. 28/2022	Norden ledende i Europa på fangst, transport og lagring av CO2 (CCS)
Rek. 29/2022	Norden ledende i Europa på fangst, transport og lagring av CO2 (CCS)
Rek. 30/2022	Oprettelse af nationale Ungeklimaråd
Rek. 31/2022	Nordisk Ministerråds regnskabsaflæggelse
Rek. 32/2022	National forankring af det nordiske samarbejde
Rek. 33/2022	Oprettelsen av et ministerråd for infrastruktur med ansvar for transport og digitalisering
Rek. 34/2022	Samarbejdsprogram for justitssektoren 2023-2024

